

**Pokračování
rozhovoru
s R. Machovou**

Frederica Anrebri – účastník mistrovství ČKNO, SchH3, IPO3, FPr3, ZVV1, IPO-V, (4x 100 bodů stopa), neg., 2. tř. 5CVQ1/P, DNA, VD, o. Frankie Anrebri, m. Pída Anrebri

I v druhé části našeho rozhovoru s Renatou Machovou, dlouholetou úspěšnou závodnicí a chovatelkou, se náš rozhovor opět „točil“ kolem německého ovčáka, jeho povahy, výcviku. Ale i problémů, se kterými se dnes v kynologii potýkáme, i když možná o nich nemluvíme tak otevřeně jako právě Renata Machová. Ostatně - posuďte sami...

O psích osobnostech

Mají mít, podle vás, tzv. pracovní plemena složenou zkoušku do chovu? Vypovídá dnes ještě složená zkouška něco o povaze?

Slovo pracovní je od slova práce. Mnohdy to bohužel lze také přeložit – „pracovní pes je proto, že je s ním hodně práce“. Humorně napsaná věta není daleko od pravdy. Někteří chovatelé svůj chov někdy nevědomky směřují tam, že i s pracovním psem je mnohdy velmi těžké pracovat. A to nemluvíme o psech z výstavní linie. Samozřejmě hodně dělá genetik. Naplánovat si nic nejde, pouze předpokládat a pak se nechat překvapit, co na nás příroda vymyslí. Kdyby měl někdo patent na krásné a chytré psy, měli bychom je všichni.

Zkoušky tedy ano či ne?

Pracovní plemeno by zkoušku mít určitě mělo. Už jen z principu. Zkouška jako taková není zárukou dobré povahy. Dokonce ani deset zkoušek není zárukou ničeho. Vždy se můžou složit na domácím place, na vlastního figuranta a dokonce ani vysoké body na zkouškách nezaručují povahu psa. Je to pouze jakýsi důkaz toho, že je pes cvičitelný. Naopak, pes pouze se ZVV1 může mít po-

vahu jako řemen, jen majitel nemá ambice nebo čas skládat více zkoušek, a nebo jen prostě nemá dostatek zkušeností. Z mého pohledu je jakousi „zárukou“ povahy pes, který se účastní výběro-

Podle mě bonitace nevyovídá o ničem. Snad jen o tom, že pes ještě žije a že není úplně k ničemu.

vého závodu nebo nějaké takové velké veřejné akce, jako je třeba CACIT. Nic to nedokazuje, ale minimálně víme, že ten daný jedinec byl schopen unést dvou denní akce v cizím prostředí, dejme tomu ve vedru a prošel soutěží dle IPO3 – to znamená tou nejvyšší. Já osobně si udělám názor na psa ne podle výsledků, které předvádí, ale podle toho jak se chová, nejlépe mimo cvičební plochu. Vysoké body vypovídají dejme tomu o šikovnosti psůvoda, o schopnosti psa podat výkon a součet bodů tvoří umístění. Bodové výsledky jsou jedna věc, ale body a umístění se nedědí! Nehledě na to, že v dnešní době je spousta kvalitních psů, kteří na soutěžích (mluvím o těch nej-

Kerolain Anrebri – vnučka Frenkieho, 2x účastník mistrovství ve výkonu, IPO3, SchH3, FPr2, ZVV1, (několikrát 98 bodů obrana, 2x 100 bodů stopa), neg., výborná, 1. tř. 5JVQ1/P, o. Elute v. d. Mohnwiesse, m. Emilka Anrebri – ZVV3, IPO3, SchH3, ZPO2.

Rychlost není o plemeni nebo velikosti, ale vychází z hlavy.

Lada Anrebri – výborná 3 na klubové výstavě, ZVV1, CAC, CACIB, r. CAC, CAJC, 5x vítěz třídy, krajský vítěz, oblastní vítěz, neg., DNA, 1. tř. 5JX1/P, o. Arak v. Frankengold, m. Jülie Anrebri – CAC, 5x CACIB, BOB, BIG, BIS, obl. vítěz, Šamp. ČR.

vyšších) jsou v polovině startovního pole jen proto, že psodví nemají dostatek zkušeností, času a mnohdy i financí, aby mohli své psy připravit lépe a lépe se umístili.

A co bonitace?

Stejně i bonitace jsou jen orientační. Zkouška povahy na bonitaci podle mě není zkouškou povahy. Pokud má pes splněnou zkoušku, měl by bonitaci hravě zvládnout. Podle mě bonitace nevyovídá o ničem. Snad jen o tom, že pes ještě žije a že není úplně k ničemu. Znáám spoustu vynikajících psů oceněných známkou 1 (tou nejlepší) a zrovna takovou známkou 1 mají i ti, kteří jsou podprůměrní a prostě si to na figuranta natrénovali a zrovna jim to vyšlo. Možná se můj názor někomu nebude líbit, ale je to názor můj a mám na něj právo. Pravdou je, že mnoho jiných variant, jak to dělat jinak, není.

Jste rozhodčím pro výkon. Jaké chyby nejčastěji vidíte „na place“?

Velké nedostatky v metodice výcviku jsou cítit na každém kroku. Je spousta psodvů, kteří předvádějí svého psa naprosto profesionálně a na výkonu je patrné, že jsou cvičeni velmi dobře, ale mnohonásobně více je těch, kteří vůbec netuší, o čem to vlastně dneska všechno je. Zmíním-li se o poslušnosti, tak největší problémy jsou v koncentraci psů, v ovladatelnosti, v přirozeném vykonání cviků (pes je buď pod tlakem nebo rozverný), v aportování. Konkrétně na zkouškách je velmi, velmi málo psů, kteří mají ukázkový aport.

Má rozhodčí, a pokud ano, do jaké úrovně přihlížet na „plemennou příslušnost“ psa při hodnocení jeho výkonu? Např. u těžkých plemen a jejich pomalejší poslušnosti atd.

Rozhodčí by neměl přihlížet na plemennou příslušnost. Protože nejde o to, kdo soutěží, ale podle čeho a jak. Pokud má být přivolání rychlé a přesné, musí být rychlé a přesné i v podání rovtajlera nebo briarda, pokud má být zadán plný počet bodů. Je však problémem, že lidé místo, aby dali psu důvod, aby běžel rychle, raději ho omlouvají, že je to plemenem. V neposlední řadě je na rozhodčím, aby se s plemenem srovnal a dokázal posoudit, zda tento pes, kupříkladu bernardýn, běžel rychle nebo ne. Konkrétně u NO se také

Místo, aby dali psu důvod, aby běžel rychle, raději ho omlouvají, že je to plemenem...

říká, že malý pes je vhodnější na sport a velký, že je těžkopádný. Ale to je omyl! Rychlost není o plemeni nebo velikosti, ale vychází z hlavy. Měli jsme menšího psa a velkého. Na pohled ten velký působil pomalejším dojmem. Ale na čas při přivolání překonal stejnou vzdálenost mnohem rychleji než ten menší. Je na rozhodčím, aby tohle posoudil – dokázal rozeznat. Každé plemeno má jiný styl pohybu a neznamená to, že větší stavba těla je zákonitě pomalejší. Podobné diskuse pánují u zákusů. Plný zákus v podání boxera vypadá opticky jinak než plný zákus dobrmana. Špatné by bylo omlouvat neplnost zákusů u boxera kvůli malé mordě. Je to jen na rozhodčím, jak se s tím popere a dokáže to spravedlivě posoudit.

Nejoblíbenější disciplína Renaty Machové coby závodníka a rozhodčího?

Nejraději posuzují stopy a poslušnost. Jako závodník nesnáším stopy a nejraději mám poslušnost. Jako divák mám nejraději obranu.

Vášim manželem je náš vrcholový figurant Jiří Mach. Lze bez kvalitního figuranta vůbec psa připravit k závodům či na zkoušky?

inzerce

PROFESIONÁLNÍ ELEKTRONICKÉ VÝCVIKOVÉ OBOJKY

CANICOM

Neviditelné ohradníky pro psy.
Protištěkácké obojky.
GPS pro psy. Svítící obojky.
Speciální výrobky pro loveckou kynologii.
Další novinky pro výcvik.

www.canicom.cz

Precizní výrobky firmy NUM AXES Francie a dalších světových výrobců dováží:
QTEST Nový Bydžov, tel.: 495 493 718, e-mail: info@qtest.cz

inzerce

Sponzorem pohybu je

NUTRADYL®

NOVÉ PALIVO
PRO KLOUBY VAŠEHO PSA

Mezinárodní výstava Bratislava 2006 – Frankie Anrebri – nejlepší veterán
Renata, manžel Jirka a syn Tomáš

Dnešní nároky na vrcholový výcvik a následně na výkon na soutěžích a posuzování jsou strašně vysoké. Nestačí psa nějak vycvičit a pak si myslet, že se dostanete do špičky. Bez dobrého figuranta nemá šanci ani dobrý pes, natož průměrný. Je strašně málo psů, kteří jsou cvičeni tak nějak jak se dá a pak to skutečně odvedou. A ve finále to pak stejně nestačí. Pokud se jedná pouze o výcvik psa na zkoušky bez vyšších cílů, tak to samozřejmě jde i na méně kvalitního figuranta. Záleží také na typu psa, kterého cvičíte, zda ho méně kvalitní figurant dokáže na zkoušky připravit.

Dříve figuroval na cvičáku každý, nemuselo se nikam jezdit, nikomu platit. Je správné figurantovi v organizaci platit?

Vrcholová pejskařina je určitě finančně velmi náročným koníčkem. Vlastně i ta obyčejná. Když si spočítáte jen přímé náklady na start na výběrový závod (startovné, cesta, ubytování, strava), jste na minimálně třech tisících za jeden víkend, pokud nejedete na Moravu, když jste od Prahy. A to nemluví o přípravě. Skládání zkoušek je o něco levnější, ale je třeba si uvědomit, že je potřeba také psa nakrmit a to kvalitně, pokud chceme od něho výkon, vlastnit výcvikové pomůcky, dojet na trénink do cizího prostředí, zajat za figurantem a podobně. A když tohle vše chcete stihnout, nic nepodcenit a uspět, nemůžete cvičit na svém cvičáku jednou za týden, v sobotu a ještě být v poledne doma na oběd. A nikam jinam nejet. A abyste mohli častěji cvičit a nic nepodcenit, jezdíte cvičit i v neděli, místo toho, abyste byli s rodinou. Musíte si brát volno v práci, s čím dříve nebo později nebude souhlasit zaměstnavatel nebo vaše peněženka. Stejně tak figurant. Pokud bude celý týden v práci a o víkendu bude na cvičáku všem k dispozici – a figurovat zadarmo, nebude trvat dlouho a rozvede se. Myslím, že není špatné platit figurantům. Kdyby pro už nic jiného, tak na to, aby se naučili figurovat, zdokonalili se a stali se kvalifikovaným figurantem, museli vynaložit nějaké úsilí a financí (výcvikové pomůcky jsou dnes dost drahé a nestačí jeden rukáv na pět let). Proč jim nezaplatit jejich snahu, um, dovednost a ochotu ničit si dobrovolně své zdraví? Vy dnes zaplatíte stovku, dvě, tři... Ale ten figurant bude mít později potíže se zády v době, kdy vy už třeba mít psa ani nebudete.

Setkala jste se jako rozhodčí či závodník jistě s figurantem, který psa na závodech či zkoušce úmyslně poškodil či naopak „odvodil“?

S velkým poškozením jsem se přímo nesetkala. Stane se, že něco nevyjde, ale to se stát může, i figurant je jen člověk. Setkala jsem se naopak s tím, že figurant ulevil psu, který by jinak tlak nevydržel, nebo když se pes vyhybal střetu, cestou ho sebral, nátlak – rány nebyly tak důrazné, jak by měly být. Je na rozhodčím, aby figuranta buď vyměnil, nebo to dokázal „vidět“ a adekvátně ho posoudil.

Co srovnání chov NO u nás a ve světě, a to samé – úroveň výcviku u nás a ve světě?

Někdy mi přijde, že jsme a budeme pořád sto let za opicemi. Ale teď vážně. Úroveň chovu i výcviku se hodně zvedla oproti minulým letům. V dnešní době lidé hodně jezdí kryt své feny do jiných zemí, nejen výstavní, ale i pracovní. Je doba seminářů, až se divím, kdo se pořád může školit. Pak ale posoudím jedny zkoušky, vyslechnu pár rozhovorů a říkám si: „Ještě je hodně lidí, kteří pořád neví, o čem to je.“ Myslím, že je dobře, že se semináře a výcvikové víkendy pořádají, protože pořád je co se dozvědět a tím se zdokonalovat.

Se svými psy jste složila mnoho zkoušek. Jak se vy díváte na nekonečné diskuse kolem zkoušek IPO versus NZŘ i TART?

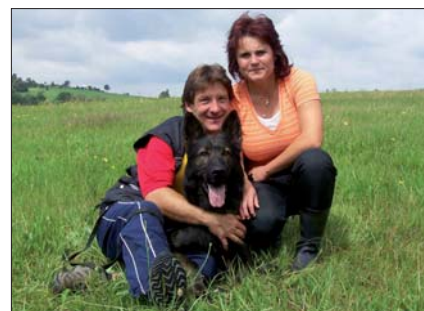
O tom bych se nerada rozepisovala, protože o tom konkrétně může být celé jedno číslo PPČ. V krátkosti. Všeobecně se více propaguje IPO, neboť se dle IPO soutěží na mistrovství světa. Je logické, že se jím proto zabývá velká část lidí. Je to prostě v módě a je to pochopitelné. Stavět vedle sebe IPO3 a ZVV3 a polemizovat nad tím, co je horší nebo lehčí a co lidi zajímá více, je zbytečná ztráta času. Nelze srovnávat nesrovnatelné. Každý má talent na něco jiného, ať se jedná o psa nebo psovoda. Jako má někdo rád svičkovou a někdo rajskou a obojí je omáčka k obědu a nelze říci, co je lepší, protože má každý jiné chutě, tak i IPO a NZŘ jsou zkušební řády, naprosto odlišné, s různými nároky na vykonání a posuzování a nelze říci, co je těžší nebo lepší. A zdlouhavé diskuse na toto téma jsou zbytečné.

Frankie Anrebri ve věku 11 let.

Jak se díváte na ony bouřlivé diskuse o „přirozené chůzi“? Na tvrzení, že již nelze psa vycvičit na slušnou úroveň bez elektrického obojku, ostnáře, struny...

Co je přirozenost? Lze to jednoznačně říci? Je přirozené, že se vleče pes u nohy a jen následuje psovoda? Je přirozené, že vykonává deset cviků poslušnosti, když zrovna psovod chce? Vždyť sám ten pes by raději honil zvěř anebo někde ležel, kdyby se mohl rozhodnout... Celý výcvik je nepřirozený, pokud to budeme chtít takto vidět. Samozřejmě, některé chůze u nohy jsou až moc „dokonalé“, ale mně jako rozhodčímu a divákovi se lépe dívá na „příliš dokonalou chůzi“ než na nedokonalou, kdy se psovod modlí, aby psa neztratil při chůzi ve skupině. Většinou toto kritizují lidi, kteří nedokáží takovou chůzi naučit. Podle mě je přirozená chůze každá chůze, kdy jde pes po čtyřech a u chůze si nesedá. Sama elektrické obojky nepoužívám, ale myslím si, že jsou výbornou pomůckou pro výcvik. Je potřeba EO vnímat jako motivační pomůcku, ne trestací. Jeden velmi známý člověk v Německu kdysi řekl: „Dokud se pes na elektrický obojek netěší, když ho vidí, tak

Mistrovství ČKNO 2009 – s Francescem Anrebri – IPO3, SchH3, ZVV1, SchHA, FPr2, IPO-V, výběrný, neg., 1. tř. 5CJVQ1/P, DNA, o. Frankie Anrebri, m. Píďa Anrebri.

jej nepoužiju.“ Pro příklad uveďte: je vám milejší, když vás píchnu špendlíkem, nebo když vás praštím palicí do hlavy? V praxi to znamená, že když umíte používat EO a máte pro to cit, je použití EO lepší, než mohutné šhubání psa za obojek, než psovod docílí svého. Viděla jsem mnoho zničených psů, kteří EO nikdy neměli a psovodi na ně museli tlačit jiným způsobem, z čehož pak pramenil projev psa a naopak jsem viděla mnoho psů, kteří oplývali radostí ve výcviku a EO psovod používal. Všude platí: „Všeho s mírou“. Není to o elektrickém či ostnatém obojku, ale o lidech, kteří tuto pomůcku používají!

Co byste přála německému ovčáku?

Zdraví. Dědičně podmíněné choroby pohybového aparátu jsou a možná budou velkým problémem do budoucna. A lepší páníčky, kteří dokáží mít rádi svého psa i v momentě, když nevyhraje závod nebo výstavu. A starým psům – důstojný důchod.

Děkuji za rozhovor

Stanislava Jansová ■

Foto: R. Machové a O. Meloun